

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupčijski in uradni oglaš 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zensitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust. Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, prilčno. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 180—	celoletno	K 240—
polletno	„ 90—	polletno	„ 120—
3 mesečno	„ 45—	3 mesečno	„ 60—
1	15—		20—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 3 po nakaznici. Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadosimo frankovane.
Rekopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1 krono.
Poština plačana v gotovini.

Zasluzen odgovor!

Trst, 28. avgusta.

Kakor je znano, je jugoslovensko učitelstvo v zasedenem ozemlju, združeno v »Zvezi jugoslovenskih učiteljskih društev«, sklenilo na zadnjem Zvezinem delegatskem zborovanju skoraj soglasno, da Zveza pristopi k socialnodemokratski »Delovni zbornici«. Poročilo o tem zborovanju je objavila tudi »Edinost« in po njej je menda posnel stvar tudi eden tržaških laških nacionalističnih listov, kateri, mi ni znano, ker doznavam za stvar iz »Lavoratore«, ki pa ne imenuje dotičnega lista. »Lavoratore« namreč odgovarja temu nacionalistiškemu listu, ki je pač očital »Delovni zbornici« sprejem slovenske učiteljske zveze, precej ostro, a ta odgovor je obenem namenjen tudi našemu učitelstvu samemu, ki do biva z njim temeljito lekcijo od tistih, kamor se je hotelo, prav brez potrebe, vriniti, ne da bi bilo temeljito preudarilo razmere v socialnodemokratski »Delovni zbornici« in dejanski položaj. Kar je socialnodemokratskega, je socialnodemokratsko, komunistično, in tam ni mesta za posameznika, ki čuti narodno, ne za organizacije narodnih ljudi, četudi so te organizacije nepolitične. Najboljši zgled za to je vendar »Ljudski oder«, ki naj bi bil tudi le nepolitično kulturno društvo, v katerem bi moglo sodelovati tudi narodno misleče razumništvo. Ali da! To sodelovanje so trpeli le toliko časa, da je »Ljudski oder« izpodjedel nekoliko narodnih društev v tržaški okolici — prav s pomočjo narodnega razumništva, ki je sodelovalo v društvu — in se utrdil po naših vaseh; potem pa so se čisto odkrito pokazali rožički. »Ljudski oder«, dasiravno nepolitiško, kulturno društvo, je le socialnodemokratsko propagandno sredstvo, in narodno misleče razumništvo je izstopilo iz osrednjega odbora. In kljub vsemu temu je učiteljska Zveza vendar še silila v socialnodemokratsko »nepolitično« »Delovno zbornico«, o kateri pa jo je sedaj »Lavoratore« poučil temeljito, da nima ničesar iskati v njej.

»Lavoratore« pravi: »Tudi fašisti bi nekega dne lahko sklenili na kakšni skupščini, da pristopijo k »Delovni zbornici«, tudi stranka obnove, tudi »Pipi« (ljudska stranka) in banke, ki plačujejo liste, bi lahko sklenili kaj takega; toda videti je treba, ali »Delovna zbornica« sprejme njihov pristop. So trije učiteljski sindikati: nepolitiški italijanski, nepolitiški slovenski in internacionalni, od katerih je

samo zadnji član »Delovne zbornice«, ker zbornica ne more sprejemati sindikatov z nacionalističnim značajem in ne več sindikatov iste kategorije. Zato se tudi zbornica ni ozirala na sklenjeni pristop Zveze slovenskih učiteljev. Ta Zveza ne more pristopiti k »Delovni zbornici«. Naj se razpusti, če misli, in njeni člani morejo vsak zase zaprositi za sprejem k sindikatu, učenjenemu v »Delovni zbornici«. Kdor vstopi v »Delovno zbornico«, mora prenehati s vprašitimi razred, h kateremu pripada, mora smatrati vse delavce za brate. Sloven, ki vstopi v »Delovno zbornico«, mora prej pretrgati vse zveze z Rybaji in Mandiči, to je z bratomornim jugoslovanskim nacionalizmom. Italijan pa vse zveze z Giunto in Piattom, to je z bratomornim laškim nacionalizmom. Mi ne poznamo ne sprave, ne sporazuma, ne sodelovanja z nacionalizmom in ne maramo krivih poti italijanskega in slovenskega socialpatriotizma in laždemokratskega demagogstva. Razred ni ne lokalni, ne pokrajinski, ne nacionalni. Slovenski delavec, ki goji mržnjo proti italijanskemu delavcu, mora takoj iz »Delovne zbornice« in ravno tako italijanski v nasprotnem primeru. Kakšni so bili razlogi, ki so napotili Zvezo slovenskih učiteljev za to, da se je izjavila za »Delovno zbornico«, se ne izplača preiskavati. Dejstvo je, da mora učitelstvo te Zveze, če hoče pristopiti k »Delovni zbornici«, prositi za sprejem pri učiteljskem sindikatu, ki je član zbornice, in pretrgati odločno, brez dvomnosti, popolnoma in za vedno vse zveze s slovenskim nacionalizmom. Drugače ne more biti mesta zanje v »Delovni zbornici«.

Tako je napisal »Lavoratore« in menda dovolj jasno za vsakogar. Nikakega slepomišljenja! Ali si narodnjak, in potem ni mesta zate v socialnodemokratski »Delovni zbornici«, ali si pa član »Delovne zbornice«, internacionalalec, socialni demokrat, komunist, ki mu je narodna misel največji zločin. Eno ali drugo! Zveza slovenskih učiteljskih društev v Trstu je sklenila pristop k »Delovni zbornici« pač zato, ker je mislila, da bi bile tako grotne koristi učitelstva bolje varovane, ni pa mislila, čemu se je treba odreči, da se doseže ta namen. Ali ho naše učitelstvo prodalo svoj narod za skledo rdeče leče?

Upamo, da ne; saj mu je »Lavoratore« podal dovolj jasnou pouk!

Sokolski zlet v Mariboru. — Glavna skupščina sokol. saveza.

Maribor, 30. avgusta.

Včerajšnja sijajna sokolska manifestacija je napravila ne samo na posetnike zleta, temveč tudi na sicer sokolstvu in slovenski narodni stvari ne baš naklonjeno občinstvo globok vtis. Med posetniki popoldanske javne telovadbe, katerih je bilo brez Sokolov in Sokolic ter naraščaja, nad 35.000, je bilo opaziti tudi zelo številno zastopane mariborske Nemce, katerim je točen in lep nastop jugoslovanskega Sokolstva silno imponiral. Najgloblji vtis na zbrano članstvo na Glavnem trgu je napravil govor zastopnika kralja in prestolonaslednika regenta polkovnika Bogičevića, ki je, kažoč na zastavi iz zasedenega ozemlja, oviti s črno kopreno, povdarjal potrebo, da Sokolstvo reši naše še neodrešene brate in sestre onkraj demarkacijske linije. Ta njegova izjava je sprožila vihar navdušenja.

Na večer, po javni telovadbi, se je vršila v Narodnem domu seja prednjačnega zbora sokolskega saveza SHS, na katerem se je sklepalo o vrlo važnih sokolskih zadevah. Danes ob 9. uri se je vršila v veliki dvorani Narodnega doma glavna skupščina sokolskega saveza SHS. Na skupščini so bili zbrani delegati vseh v savezu vključenih žup ter gosti, med njimi minister za socialno politiko dr. Vekoslav Kukovec, podpredsednik Nar. predstavništva dr. Ribar, zastopnik Č. O. S. br. Štepanek itd.

Starosta br. dr. Ivan Oražen je otvoril skupščino, pozdravil navzoče ter nato prečital došle brzojavke in sicer brzojavko ministrstva za socialno politiko, ministra notranjih del Draskovića, ministrskega predsednika dr. Vesnića, vojnega ministra generala Branka Jovanovića, generala Rašića v imenu društva za zaščito dece, itd. itd. — Obširno in temeljito tajniško poročilo je podal tajnik br. dr. Fux. V svojem poročilu je podal sliko dela saveza v minulemu letu. Njegovo poročilo je bilo sprejeto brez ugovora. — Blagajniško poročilo je podal br. Kajželj. Premoženje saveza znaša 394.846 K 12 v. denarnega prometa pa je bilo v minulemu letu 925.562 K 91 v. — Izčrpno in točno poročilo je podal načelnik br. Stane Vidmar. V svojem poročilu je očitral vse težkoče, ki jih je moralo tehnično vodstvo premagati v minu-

lem letu, omenil pa tudi vse uspehe, ki jih je rodilo neumorno sokolsko delo v prošlem letu. Pozval je vse brate in sestre na energično in vstrajno delo, od katerega ne sme odvrniti pravega Sokola nobena zapreka! V sokolskih društvih mora vladati pravi, demokratski duh, duh bratstva in ljubezni, ne poznavajoč razlik stanu in plemena. Brat Tošo Janjanin je podal kratko in jedrnat poročilo o sokolskem tisku. Brat Veri Švajger je podal kratko statistično poročilo, iz katerega je razvidno, da šteje savez 19 žup s 264 društv. Ker se v več krajih še ni izvršila preosnova žup, ni bilo možno podati točno poročilo o številu članstva. Na predlog pregledovalca računov br. Ljubo Dermelja so podelili zborovalci odboru absolutorij. Vsi referati in poročila so sprejeli zbrani delegati z odobravanjem.

Sledila je točka o spremembi pravil. Brat dr. Riko Fux je v imenu starešinstva stavil več predlogov, od katerih je eden najvažnejših ta, da spremeni savez svoje ime v »Jugoslovanski sokolski savez«, mesto dosedanjega nazivanja »sokolski savez SHS«. Vsi predlogi so bili sprejeti. — Vsled pozne ure je br. starosta prekinil sejo, ki se je nadaljevala ob 14.

Popoldne so se vršile volitve in sicer z vslikom. Izvoljeno je bilo sledeče starešinstvo:

starosta: br. dr. Ivan Oražen,
I. podstarosta: br. dr. Vladimir Ravnihar,
II. podstarosta: br. Gjuro Paunković,
III. podstarosta: br. dr. Lazar Car,
načelnik: br. dr. Viktor Murnik,
I. podnačelnik: br. Kukec,
II. podnačelnik: br. Švarcvald,
III. podnačelnik: br. Hofman,
odborniki br.: Verovšek, Bajželj, dr. R. Fux, E. Gangl, Kajželj, Kramar, V. Švajger, Gradojevič; sestri Anica Cigoj in Adela Milčinič,
namestniki br.: dr. Budisavljevič, Marolt, dr. Berce, dr. Bohinc, Kostanfel in Sušni,
pregledniki računov br.: Mikaš, dr. Fetič in Medic.
Za urednika sokolskega glasila se je določil br. dr. Laza Popović, za predsednika kulturno - prosvet-

nega odseka br. Ferdo Kovačič, za predsednika odseka za naraščaj pa br. Dušan Bogunović.

Končno je brat dr. R. Fux predlagal sledeče resolucije:

Glavna skupščina jugosl. Sokolskega Saveza odobruje ustanovitev Češko-slovaške jugoslovanske Sokolske Zveze, ki naj bode predhodnica Slovanske Sokolske Zveze.

V tozadevni odsek so bili izvoljeni sledeči bratje: dr. Oražen, dr. Murnik, dr. Laza Car, dr. Laza Popović in Stevan Djak.

Končno ste bili sprejeti še dve resoluciji nanašajoči se na stališče sokolstva napram veri in politiki. Ti resoluciji priobčimo jutri.

Mala in velika antanta.

Pod tem naslovom priobčuje »Neue Zürcher Zeitung« uvodni članek, v katerem izraža svojo žalost nad ustanovitvijo male antante. V članku se bere med drugim: Se med svetovno vojno se je pojavilo ime »male antante«. Ko je velika antanta pritrdila Masaryku in Benešu ustanovitev češkoslovaške, Pašič in Trumbić pa jugoslovanske države, se je poudarjala potreba zveze med obema prihodnjima državama. Ost male antante je bila obrnjena predvsem proti Avstriji in Ogrski. Ko pa so zavladale v tema državama po sklenjenem premirju popolnoma kaotične razmere, so smatrali malo antanto in zvezni koridor za odveč. Praga in Beograd sta šla vsak svojo pot. Šele v najnovejšem času so se zopet spomnili male antante. Ko se je Madžarska iz lastne moči rešila boljševizma in se vrnila k svoji stari državni tradiciji, so v Pragi — priložnost sokolskega zleta je bila ugodna — naenkrat začeli govoriti o mali antanti severnih in južnih Slovanov proti madžarski nevarnosti. »Neue Zürcher Zeitung«, drugače zelo resen list, trdi tu, da je združila severne in južne Slovence za zavest, da sta Češkoslovaška in Jugoslavija anektirali proti volji naroda velika madžarska ozemlja. Pa tudi strah pred madžarsko irredento da je združil obe državi. Tudi Romunija je dobila velik del čisto madžarskega ozemlja in se boji zato za njegovo posest. Še bolj tendenciozna pa je trditve, da bi si moglo prebivalstvo v nasledstvenih državah zaželeli srečo v preteklosti. Na-

Fran Govekar:

Soltanje.

(Dalje.)

General Murat in še mlajši polkovnik Picard sta hodila peš po Ljubljani, se ustavljala pri raznih vojaških gručah, kramljala in se šalila s častniki, jim dajala povelja in navodila ter si ogledovala vse. Vzlci trušču in hrupu se je vršilo kvartiriranje brez nasilnosti in preprirov. Bernadottova proklamacija je bila njegovi diviziji povelje, ki ga je izvrševala najvestneje in, kakor je bilo videti, tudi brez samozatajevanja. Vesela temperamentnost in ljubeznivost lepega Murata in ljudomila resnoba dobrobrčnega človekoljuba Bernadotta sta se izražali tudi v vsem vedenju in postopanju vojaštva.

Še pred poldnem se je razvedelo po mestu, da so Francozi porušili savski most zopet popravili in ga dali zastražiti s topničarji; obenem pa tudi, da se je avstrijska vojska umaknila že do koroške meje.

In prav nič se niso zgražali Ljubljančanje, ko so slišali oklic, da so Francozi zaplenili versarski tobak v skladišču in po opaladah, in ko so razglasili, da je vse cesarske reči razodeti in izročiti nim. Nikogar ni bolelo in nikomur se ni delala škoda s tem, da so postali Francozi lastniki vsega tistega, kar je bilo doslej last cesarskih oblasti. In prav samo ob sebi raz-

umljivo se je zdelo Ljubljancem, da so prenevali Francozi, konje prodajati izven me in da so meščanom ukazali, da morajo konje vzeti domov, če so jih bili poslali kam na tuje. Konje izborejo in tudi kupijo Francozi, če jih bodo potrebovali! Kajpak. Avstrijci niso kaj takega niti razglašali, nego so si konje kratkoma jemali in navadno jih — niso plačali. Preveč se jim je mudilo dalje, pa so menda pozabili.

Pa tudi na Viču, v Šiški, v Mostah, v Stožah, v Rudniku, v Vodnotu in na Dobrovi je bilo vse živo Francozov.

Na Selu kraj Ljubljane je stala Desselbrunnerjeva tovarna. Na treh straneh je obkrožalo to obširno poslopje dvorišče, ki je bilo odprto le na cestno stran in zgrajeno z visokimi stebri in močno lešeno ograjo.

V prvem nadstropju je imel Desselbrunner s svojo obitelji razsežno stanovanje. Bogat mož je bil. Njegova suknarna je slovela po vsej deželi ter imela trgovske zveze do Trsta in Reke. Na Selu je delal z domačini delavci in delavkami iz mesta in okolice, na Žabjaku, v mestni kaznili, pa so mu delali kaznjenci in vsiljivi zmanj berači, ki so morali presti sirovo volno. Že njegov oče je bil bogat obrtnik, imetje pa se je kasneje še povečalo.

Te nedelje je imel Desselbrunner na obedu veleodlične goste. General Murat, polkovnik Picard, kapitana Jordan in Marbeof ter tajntant Moreau so sedeli za obloženim mizo.

Desselbrunnerjeva soproga se je bila že pred dobrim tednom odpeljala z otroki na Hrvaško, tovarnar je bil torej s svojimi posli sam doma.

Tudi dr. Repič je bil gost, ki se je prijateljevemu vabilu odzval toliko rajši, ker se je želel čimprej seznaniti s francoskimi častniki.

Murat je bil vesel, ko je našel nepričakovano kar dva moža, ki sta govorila francoski in ki sta bila vrhunske prav tako živahnega temperamenta kakor on.

Gospodje, sami med seboj, so se hitro udomacili in Francozi so se počutili prav dobro za polno mizo najzbranejših jedil ter vzorne Desselbrunnerjeve kleti. Imeli so tek Homerjevih junakov. Pili so in jedli, da sta dva strežaja jedva dovolj hitro prinašala.

Dr. Repič je občudoval in zavidal živahnega in zgovornega Murata. Saj to ni bil navaden človek, nego atlet, orjak.

»Nikdar bi ne bil sanjal, da najdem v Ljubljani, niti po imenu mi znanem mestecu, kdaj toli vrliga gostitelja,« je dejal Murat, ko so služabniki pospravili z mize posodo ter postavili nanjo buteljke. »Odkar sem bil zadnjič v Parizu, nisem doživel toli izvrstnega obeda kakor danes pri vas.«

Desselbrunnerja je naivna dobrodušnost generalova zabavala. »Kdaj ste bili poslednjič v Parizu?« je vprašal.

»Kmalu bo minilo leto dni. Desetega maja sem prinesel direktoriju iz Italije sklep premirja s Sardinijo ter enindvajset avstrijskih in sardinskih zastav. Kot zastopnika Bonapartovega so me Parizani sprejeli z nepopisnim navdušenjem in s častmi, ki jih je doživel še malokateri vojak. Slavnosti in pojedine so bile brezkončne in prekrasni doživljaji tistih dni mi ostanejo neizbrisno v spominu. Obed pri madami Josipini Bonapartovi pa je bil vendarle najvišji vseh pariških užitkov! In — ah! — tiste soareje pri njej so bile prelestne!«

Sanjav izraz mu je legel na obličje, zamislil se je, strmel predse, iz oči pa mu je žarel zagoneten ogenj. Dr. Repič ga je opazoval in ugibal: Madame Josipina in ta-le lepi general, kaj je med njima?

»Kakšna je ta dama?« je vprašal z nedolžnim obrazom.

»Josipina? Madame Bonapartova?« se je naglo popravil general. »Novorojena Juno, gospod! Vsa Francija nima krasnejše, elegantnejše in duhovitejše dame.«

»Pa tudi nobene opasnejše, general!« je dejal s poudarkom kapitan Jordan in bistro pogledal generala. Tudi Murat se je ozrl v svojega adjutanta, za hipce ostrmel, pa ugasnil ogenj v svojih očeh. Dr. Repič se je zdelo, kakor bi bil Jordan s svojo opomnjo ukoril generala, ki je bil govoril preveč in zdaj nemudoma popravil svoje prekipelavo navdušenje z odgovorom:

to pravi »Neue Zürcher Zeitung«: Ikonizirano: Da se to prepriča, skrbi naravno avstrijski socializem. Zato se je dr. Renner, eksponent te strankarske politike, približal mali antanti. Pravimo, dr. Renner, ne Avstrija, kajti avstrijsko ljudstvo noče ničesar vedeti o kakih političnih zvezih z državami, ki so mu vzele Brno, Olomuc, južno Štajersko in južno Koroško. Kolikor tesnejša je zveza male antante, toliko večja je njena odtujitev od velike antante. Vzrok temu je poljska kriza. Mala antanta je izjavila napram Poljakom strogo nevtralnost. Ne samo da mala antanta mirno gleda poljsko nesrečo, v Pragi in na socialističnem Dunaju so vse simpatije na strani boljše-vikov. Mala antanta je celo prepričala madžarsko pomoč Poljski. V Pragi so izjavili, da bo vsak transport madžarskih čet preprečen, na Slovaškem mobilizirajo češke čete,

v južni Madžarski je koncentriranih 16 srbskih divizij in dr. Renner je izjavil, da bo podpiral vsako akcijo proti Madžarski z dobavo municije. Takšna je hvaležnost male antante napram veliki antanti. V Pragi in v Beogradu je stara ljubezen do Rusije zopet oživela, dunajski Ballplatz pa je po dr. Pohlju sklenil oficijelne odnose s sovjetsko Rusijo. Jasno se vidi, kakšne napake so se storile, ko so zrušili staro podonavsko monarhijo in ž njo tradicionalno zaščitnico evropske kulture pred vzhodnimi nevarnostmi. — Članek je napisan očitno v duhu habsburgovske propagande v Švici. Iz članka je razvidno, kako slabo so poučene redakcije velikih in uglednih inozemskih dnevnikov o naših razmerah, ker nočejo trditi, da so v direktni zvezi s habsburgovskimi agenti.

Telefonska in brzojavna poročila.

REŠKO ODPOSILANSTVO V RIMU.

Trst, 28. avgusta. Iz Rima se poroča, da je minister za zunanje stvari, conte Sforza, sprejel odposlanstvo reškega narodnega sveta in občinskega odbora in v daljšem pogovoru razpravljal z njim o namenu, da bi se Reka proglasila za neodvisno državo. Včeraj je sprejel reško odposlanstvo tudi ministrski predsednik Giolitti. Poročila pravijo, da je bil sprejem zelo priskrben, da se je Giolitti kar najiskrejeje zahvaljeval odposlanstvu za sporočeni mu pozdrav reškega mesta. Odposlanstvo je podalo ministrskemu predsedniku natančen opis položaja, v katerem se nahaja Reka. Razgovor je trajal približno četrt ure, kar je pač nekoliko malo, da bi se moglo povedati tudi najglavnejše, kar teži Rečane. Giolitti ni dal odposlanstvu definitivnega odgovora. Poročila pravijo, da se hoče Giolitti prej še posvetovati s conte Sforzo in načelnikom osrednjega urada za nove pokrajine, Salato, ki sta oba že temeljiteje razpravljala z reškim odposlanstvom, in potem ponovno sprejeti odposlanstvo. Včerajšnji Giolittijev razgovor z odposlanstvom je imel le informativen značaj, kakor je dejal neki član odposlanstva. Odposlanstvo šteje štiri osebe, ki so: župan Gigante in pa Springhetti, Rudan in Mini.

ITALIJANSKI MINISTRSKI SVET.

Trst, 29. avgusta. Včeraj ob 10. dopoldne se je vršil v palači Viminale v Rimu pod predsedstvom ministrskega predsednika Giolittija ministrski svet, ki pa se bo nadaljeval tudi še danes in jutri. Ker je znano, da se v tem ministrskem svetu razpravljajo vsa najvažnejša aktualna vprašanja, vlada v vsej laški javnosti največje zanimanje za te seje. Giolitti je poročal o lucernskem sestanku in omenjal, kak učinek je že imel opomin, ki sta ga naslovila Lloyd George in on na rusko vlado, čemur pa je seveda tudi pripomogla uspešna poljska protiofenziva. Sestanek z Millerandom bo še utrdil in sankcioniral lucernske sklepe. Nato so bili imenovani za zastopnike Italije na zboru Zveze narodov: Tittoni, De Nicola in Bonomi. Politična razprava se je odgodila na danes. Sklenila se je definitivna odprava poletnega časa z 18. septembrom. — Nekateri listi namigujejo, da je Giolitti poročal tudi o položaju v Črni gori, češ, da se je o stvari razpravljalo tudi v Lucernu in se z ozirom na »srbske krutosti« izrazilo mnenje, da bi kazalo Črni gori povrniti samostojnost. Grof Sforza je baje poročal tudi o svojem razgovoru z reškim odposlanstvom.

D' ANNUNZIEVE JEČE.

LDU Zagreb, 30. avgusta. O groznih razmerah v reških zaporih, kamor zapirajo D' Annunzijeve oblasti naše nedolžne ljudi, opisuje izpoved D' Annunzijeve žrtve, kateri je uspelo te dni pobegniti iz ječe in ki je pri naših oblastih dala na zapisnik nastopno izjavo o teh razmerah: Postopanje v reških ječah z našimi aretiranimi ljudmi je več kot nečloveško. Italijani ne dovoljujejo našim ljudem, da bi dobivali hrano od doma. Pa da bi jim vsaj sami dajali hrano. Toda pogosto se dogaja, da morajo jetniki umirati gladu in ako bi se jim ne posrečilo dobiti od njih za visoko ceno živil, bi morali tudi umreti od glada. Toda ne samo, da trpe vsled lakote, udomačeno sredstvo je v ječah tudi pretepanje. Naše aretirance pretepano na grozovit način. Najpogostejše uporabljajo v ta namen železne palice. Ne mine dan, da ne bi morali koga odpeljati v bolnišnico. Zaradi takega divjaškega postopanja se ne kliče nihče na odgovor. Nekega aretiranca so tako pretepli v zaporu, da so mu izvilili roke in da je še mesec dni kasneje zaradi tega bolni.

verjetno je, ako se pomisli, da morajo vse te muke prenašati naši ljudje in da jih sploh morejo prenesti. Zapirojo jih v bivšo Jelačićevo vojašnico, ki so jo prekrstili v Diazovo vojašnico. Zaprti so v mračnih temnicah, ke se nahajajo dva metra pod zemljo in so polne blata in nesnage. O higieni ni niti govora, ker je vsako prežračevanje nemogoče, in morajo ujetniki opravljati svoje potrebe na tla v temnicah samih. Kadar dele »hrano«, se dele tudi batine z volovskimi žilami. Naši ljudje, da ne pomno od gladi, sprejemajo tudi batine, samo da pridejo do te slabe hrane in da si tako podaljšajo trpljenje in da ne pomno od lakote. Vsi aretiranci, ki pridejo v te podzemne kazemate, dobe čez nekoliko dni mrtvaško barvo, ki je ne izgube, ker se v teh ječah nahajajo tudi vsi mogoči bolezn. Sprehod se jim dovoljuje dnevno od 8. do 9. dopoldne. Vsakdo, ki pride v jetniške prostore, si mora biti svest, da ne pride več iz tega groba. Mnogi so izgubili iz ječ brez sledu. Vse poizvedovanje o njihovi usodi je ostalo brez uspeha in nikdar se ni moglo izvedeti, kam so izgubili ti mučeniki. Na desetine naših ljudi je našlo v teh ječah smrt zaradi pretepanja in gladi. Ako se bo kdaj po D' Annunzijeve odhodu hotela izvesti stroga preiskava, se bo šele videlo, koliko naših ljudi je umrlo mučeniške smrti v teh temnicah.

SRBSKA PATRIARHIJA.

LDU Beograd, 28. avgusta. Arhijerejski sabor pravoslavne cerkve iz vse države bo sklican v Beograd dne 9. septembra. Dne 12. septembra bo slovesno proglašena srbska patriarhija. Po tem činu se bodo izpolnila vsa prazna mesta vladik.

OPERACIJE PROTI ALBANCIEM.

LDU Beograd, 30. avgusta. »Politika« poroča iz Skoplja, da so porazporedili došli ojačen izvršile naše čete napad na celokupno albansko fronto, med tem ko so že prej odbile vse napade Arnavtov. Pripravljalna akcija za napad se je pričela včeraj zjutraj ter je trajala ves dan. Strahovito delovanje našega topništva in ostalega orožja je zlomilo sovražni odpor ter omogočilo našim četam zavzeti neprijateljsko postojanko Buterice in vse postojanke proti Karabu in Desatu, ki jih je imel sovražnih zaseden že izza svojih poslednjih napadov.

PAPEŽEVO POSREDOVANJE.

LDU London, 30. avgusta. (DKU) Po vesteh iz Rima, je papež storil korake v Varšavi in naprosil poljsko vlado, naj poljske čete ne bi korakale čez mejo. Poljska vlada naj pri mirnih pogajanjih kaže spravljivost.

ZA VOJNE UJETNIKE.

LDU Berlin, 30. avgusta. (DKU) »Deutsche Allgemeine Zeitung« javlja iz Londona: Zveza narodov naznana, da je več vlad dalo Nansnu en milijon funtov šterlingov na razpolago, da se dovrši transport 500 tisoč vojnih ujetnikov, ki se nahajajo sedaj še na Nemškem, Ruskem, v Sibiriji in Turkestanu.

SESTANEK ŠVICARSKEGA PREDSEDNIKA Z LLOYD GEORGEOM.

LDU Pariz, 30. avgusta. (Wolff) »Petit Parisien« doznava iz Geneve, da se bo švicarski zvezni predsednik Motta v Luzernu sestal z Lloyd Georgeom. — Po vesteh iz Londona, je župan v Corku v nezvesti. Zdravniki so izjavili, da je njegovo stanje obupno.

ZAPLENJEN VOJNI MATERIAL NA DUNAJU.

LDU Dunaj, 30. avgusta. List »Der Montag« poroča, da je reparacijska komisija v smislu mirovne pogodbe zaplenila vojno gradivo in opremo, ki se je nahajala v dunajskem arzenalu.

Politične vesti.

— Ministrski svet. Pod predsedstvom regenta Aleksandra je bila danes ministrska seja na dvoru. Trajala je od desetih do trinajstih popoldne. Razpravljali so o zunanjem in notranjem položaju države ter se je tudi redigiral izjava vlade, ki jo bo podal ministrski predsednik v imenu kabineta na jutranji seji narodnega predstavništva. Ldu.

— Sporazum glede beogr. občin. uprave. LDU Beograd, 30. avgusta. Po izmenjavi misli med radikali in demokraci radi nove občinske uprave je bilo določeno, da se radikali odobrniki delegata Pera Jovanovića in Rista Odavića sestanejo z demokratskima zastopnikoma Milošem Savčevićem in dr. Kumanudjem. Na sestanku se je dosegel načelen sporazum, da naj bo kandidat za predsednika nove občinske uprave radikalec, za podpredsednika pa demokrat. Predsednik naj bi bil iz srede sedanega odbora. Določila tega sporazuma bodo v torek predložena strankinim odborom ter se bo ob tej priliki tudi razpravljalo o kandidaturi oseb, ki pridejo v pošto.

— Državni svet. Iz Beograda poročajo, da se bo začetkom prihodnjega meseca predložil v parlamentu predlog o popolnitvi nekaterih izpraznjenih mest v državnem svetu, da bo mogel reševati administrativne spore in pritožbe proti odločbam oblasti. V državnem svetu se bo popopolnilo šest mest. Kot kandidati se imenujejo dr. Lujo Vojinović, dr. Žolger in dr. Ldu.

— Pašić šef radikalne stranke. »Novosti« poročajo iz Beograda: Radikali delajo velike priprave za zborovanje svoje stranke, na katerem bodo prvič po zedinjenju govorili o programu radikalne stranke. Pričakuje se, da bo g. Nikola Pašić postal šef stranke, in da bo sprejel tudi predsedstvo glavnega odbora radikalne stranke, kateri posel je do sedaj opravljal g. Stojan Protić. Ldu.

— Radikalci zmagali? »Hrvat« javlja iz Beograda, da so pri občinskih volitvah v Srbiji zmagali radikali in da so dobili večino 20 občin nad vsemi drugimi strankami. Ldu.

— Odvzet doktorat izdajicam. Akademski senat zagrebskega vseučilišča je sklenil, da se odvzame doktorat na rednim izdajicam Ivi Franku, Vladimiru Sachs in Emanuelu Garliardiju, ker se nahajajo v tuji službi in delajo z onimi našimi neprijatelji, ki nam odvzemajo našo zemljo in podjarmljajo ter mučijo naš narod. Ldu.

— Kriza v beogradske občinske uprave. Dne 28. t. m. je bila v kabinetu predsedstva občinske konference starega občinskega odbora brez komunistov, na kateri je stari občinski odbor podal demisijsko. Na to se je prešlo na vprašanje sestave občinske uprave. Na eni kakor na drugi strani se je pokazala volja, da se čimprej sklene sporazum. Po izmenjavi misli obeh skupin so se odločili, da izbere po dva delegata, ki bodo jutri končno javno sklenili sporazum in določili kandidatno listo za volitve nove občinske uprave. Delegata radikalec sta Risto Odavić in Joka Para-Jovanović, demokratska pa dr. Komanudi in Milan Sakić. O tem, da bi pri ponovnih volitvah izstopili iz mestnega zastopstva, ni bilo govora. Obe skupini menita, da še ni čas, da bi se razpravljalo o tem.

— Regentov poset v Bosni. Regent bo uradno obiskal Bosno in Hercegovino v drugi polovici septembra. Uradni spored bo v nekoliko dneh določen v ministrskem svetu. Izdelali ga bodo ministrski predsednik dr. Vesnić, minister Janković in dvorni maršal Damjanović.

— Naše diplom. zastopstvo v Pešti. Naš dosednji poslanik in pooblaščen minister v Haagu dr. Milan Milojević je imenovan za šefa naše diplomatske misije v Budimpešti, ter bo prihodnji teden odpotoval na svoje mesto. Ldu.

— Uveljavljanje predvojnih pogodb. Po členu 234 saintgermanske mirovne pogodbe z Avstrijo stopijo v veljavo one pogodbe in konvencije, ki so bile v veljavi tudi pred vojno. Ldu.

— Soc. demokrati v Čehoslovakske. LDU Plzen, 30. avgusta. V zadnjih dneh so se v zahodnočehoskem ozemlju vršile volitve delegatov za kongres čehoslovanske socialne demokratske stranke. Volitev se je udeležilo 11.310 članov lokalnih političnih organizacij vseh okrajev ter je bilo izvoljenih 28 delegatov. Oficijelna lista socialno-demokratske stranke je dobila 10.433 glasov, nasprotna kandidatna lista, takozvane marxistične levice pa 877 glasov. Vsi izvoljeni delegati so pristali socialno-demokratske stranke.

— Za davčne uradnike. Podpisani je velik finančni ukaz, ki je bil izdan v glavnem ravnateljstvu državnega računovodstva. Obsega nad 500 uradnikov, največ davčnih. S tem bodo davčni uradniki napredovali v novih plačah, ki so v začetnem proračunskem zakonu predvidene do 4000 dinarjev. Ko bo izvršeno razmeščenje finančnih uradnikov po tem zakonu, bo finančni minister izdal naredbu, da se bodo uradniki najenergičnejše lotili posla pri vplačevanju davkov za prošlo in tekoče leto. (LDU.)

— Madžarska propaganda. Bivši mornar Tóša Horváthovič ki je vpleten v afero Tiszovega umora in ki je bil očitno podkupljen po bivšem madžarskem ministru predsedniku Friedrichu, je poizkušal pri nas neko preobratno propagando. Nahaja se že delj časa v preiskovalnem zaporu v Samoborju. Državni pravdnik bo kmalu

dvignil proti njemu obtožbo radi izdaje. Ldu.

— Soglašanje z »malo entento«. tudi na zapadu. »Le Matin« prinaša poročilo o mali ententi in pravi o utiskih v Pragi: »Vse časopise je zadovoljilo z dogovorom o Bukarešti, ki je sledil dogovoru v Beogradu in ki ojačuje zaveznike ter daje na solidnem temelju pomirljivo politiko ozemlju, ki je tvori v srednji Evropi. Čehoslovaška je odsej zavarovana proti vsakemu zunanjemu napadu in more kakor Romunija in Jugoslavija vse svoje sile posvetiti notranjemu zboljšanju. Da bi le bilo res tako!

— Statistika o avstrijskih zverstvih v Srbiji. Švicarski profesor dr. Reiss, ki se je bil v preiskavo avstrijskih zločinov v Srbiji, je končal svojo statistiko, ki je silno žalostna pa jako zanimiva. V podrinemskem okrogu je samo v dveh občinah umorjenih 1300 oseb (994 moških in 306 žensk), ranjenih 116, izgubilo jih je 562. Od otrok pod deset letom je bilo umorjenih 87, ranjenih 15, izgubilo 20. Pri železniški postaji v Lešnici je bilo ustreljenih 109 oseb v starosti od 8—80 let. Najprvo so jim Avstrijci izkopavali jamo dolgo 20' m in široko 3' m, potem so jih postrelili s strojnimi puškami in nekatero so zakrili z zemljo še predno so izdihili. Reiss dokazuje, da so Avstrijci žrtvam parali trebuh, zažgali jih, obešali na kolce in mučili do smrti, lomili roke in noge, izbadali oči in odrezali spolne ude. Dogodilo se je celo to, da so triletno žensko otroče vrgli svinjam, ki so otroče požrle. Največ zverstev se je pripetilo v času, ko je stal na čelu avstroogrske armadi sloviti general Potiorek.

— Koliko jih ni volilo? Po statistiki o volitvah v čehoslovski parlament meseca aprila je prišlo na volišče od 6.973.000 volitev 6.198.000. Volitev se torej ni udeležilo 775.000 volilcev in volilk, to je enajst odstotkov.

— Sedantag. Letos ne namerava v Berolinu slovesno praznovati 50letnico zmag pri Sedan 2. septembra 1870. »Matin« javlja, da hočejo nekateri pangermanski šolski ravnatelji ta dan zapreti šole, da morejo dijaki svečano misliti na toliko pomembni omejen dan.

— Poljski poslanik o razmejitvi napram Rusiji. Poljski minister poslanik v Rimu je izjavil novinarjem, da stoji poljska vlada na stališču častnega in pravičnega mira s sovjetsko Rusijo. Zato se ne sme dvomiti o namerah poljske vlade. O Lord Curzonovi premirni črti je rekel: Ta meja je bila začrtana v Parizu in je v zvezi s sklepi Vrhovnega sveta od 8. dec. 1919. Vrhovni svet je hotel z začetjem te meje določiti na vzhodu stalno mejo poljskega ozemlja. Poljska je dobila pravico, organizirati in upravljati te pokrajine. Kar se pa tiče pokrajin vzhodno od te črte, je Vrhovni svet sklenil, da more Poljska te pokrajine zasedati, da se tako oddalji katastrofa len boljševski režim.

— Stambulski o Grški in boljševiki. Francosko časopisje priobčuje izjave bolgarskega ministrskega predsednika Stambulskega, ki se je mudil v Parizu. Stambulski je rekel, da je Bolgarija v najboljših odnosih z vsemi državami, tudi z Grško. Stambulski upa, da bo Venizelosova vlada spoštovala bolgarsko integriteto in da se bo z Venizelosovim posredovanjem nehalo sovražno razmerje med obema državama. Za slučaj boljševiške nevarnosti s strani Rusije je izjavil Stambulski, da bodo bolgarski bolševiki brezdvomno za intervencijo v prilog Rusiji. On pa hoče popolno nevtralnost. Da se onemogoči boljševiška propaganda iz nezmožnosti, se uvede stroga cenzura, obsedno stanje in se bo prepovedalo vsako zbiranje čet.

— Izpred italijanske vojne sodnje v Trstu. Italijanska vojska Giovanni Fumagalli, narednik in Emilio Buccelli, četovodja, sta bila obtožena, da sta hotela umoriti nekega poročnika, ki ju je zapodil na Idrijsko blizu Kobrida, ker sta bila pijana. Tam sta se kregala s poročnikom, Fumagalliju pa to še ni zadostovalo, šel je v vojašnico po svojo puško, se vrnil in počakal poročnika na cesti. Ko je prišel, je streljal nanj in ga tudi ranil. Poročnik se je komaj privlekel v vojašnico ter naznanil, kaj se je zgodilo. Pred sodnijo sta oba izjavljala, da sta bila pijana, teža obtožba je pa tičala na Fumagalliju, tako da je bil Buccelli oproščen obtožbe, Fumagalli pa obsojen na 21 let ječe. Dogodek se je izvršil 9. junija lani, torej sta bila vojaka v preiskovalnem zaporu 15 mesecev. — Korošec Josip Zalji je vzkliknil v gostilni v Trbižu napram navzočim italijanskim vojakom v slabi italijanščini, da je bilo pod Avstrijo mnogo bolje, da so italijanski vojaki divji in da se bodo morali umakniti takoj, ko jih Jugoslavlani napadejo. Pred sodnijo je izjavil obtoženec, da je bil takrat pijan, da pa ne sovraži Italijanov. Obsojen je pogojno na pet mesecev ječe.

— Praktični Italijani. Francoski listi poročajo tole zanimivost ob priliki odhoda italijanskega parnika »Pietro Calvi« iz Odese: Italijanska ladja je odplula 9. avgusta z 2500 tonami ruskoga žita, ki ga je dobila Italija od sovjetske Rusije v zameno za zdravila in kolonialno blago. »Pietro Calvi« je imel ves dan na jamboru rdečo zastavo. Zato mu ni bilo treba izobesiti parlamentarne zastave, kakor morajo to storiti angleške ladje. Italijanska ladja je z izobešenjem rdeče zastave priznala sovjetsko vlado. Pri odhodu ladje je

bilo na obrežju vse polno ljudstva, ki je pozdravljalo Italijane z rdečimi zastavicami. Italijani so res zelo praktični v svojem svetem egoizmu, zlasti kadar jim gre za lažne zelode.

— Lloyd George ne gre v Aix-le-Bains. »Daily Express« poroča, da se Lloyd George ne bo udeležil konferencije v Aix-le-Bains.

— Odprava obvezne vojaške dolžnosti v Nemčiji. Uradni list nemške republike priobčuje zakon o odpravi obvezne vojaške dolžnosti nemških državljanov.

— Nemški komunisti proti Poljski. V Berlinu se je vršila tajna komunistična konferenca, katere so se udeležili zastopniki vseh nemških pokrajin. Na konferenci so se izrekli proti nevtralnosti Nemčije v rusko-poljski vojni in izdali na delavstvo oglas, v katerem se nalaga delavcem dolžnost, da morajo začeti z blokado Poljske.

Iz naše kraljevine.

— Darilo regentu Aleksandru. »Politika« javlja iz Mostara: Prebivalstvo Mostarja in okolice je pripravilo za dar regentu ob priliki njegovega poseta dragoceno sabljo iz zlata in srebra ter okrašeno z diamanti. Na nožnici so vrezana mesta velikih zmag pod vodstvom regentov, na ročaju pa je napis v cirilici: »Kraljeviču nasledniku«, dalje pa v latinici »Verna Hercegovina«. Ldu.

— Z zagrebske univerze. Na medicinski fakulteti v Zagrebu je imenovan za upravitelja klinične bolnice dr. Leon Vrbanić. Dr. Karl Horvat, javni redni profesor je umirovljen.

— Masaryk častni doktor. Ban dr. Laginja je odobril sklep akademškega senata zagrebskega vseučilišča, s katerim se predsednik čehoslovanske republike dr. Tomo Masaryk imenuje za častnega doktorja filozofske fakultete zagrebskega vseučilišča. Ldu.

— Državna posestva in vojno ministrstvo. LDU Beograd, 30. avgusta. Finančni minister je odredil, da se vsa žetev iz državnih posestev proda vojnomu ministrstvu. Dosedaj se je žito iz državnih posestev prodajalo na javnih dražbah. Na ta način se je hotelo finančno ministrstvo izogniti težkostem, ki so nastale vsled prodaje na dražbah. Vojno ministrstvo bo dobilo žito po cenah, kakor so v prometu.

— Reorganizacija fin. službe v Vojvodini. LDU Beograd, 30. avgusta. Regent je podpisal ukaz, s katerim se finančni zakon in organizacija finančne službe, kakor obstaja v Srbiji, uvaža tudi v Vojvodini. Ustanovilo se bo tam pet pokrajinskih finančnih ravnateljstev: v Subotici, Somboru, Velikem Bečkerek, Novem Sadu in Vršcu. Sedanja delegacija finančnega ministrstva v Novem Sadu se bo preuredila v glavno ravnateljstvo za vso Vojvodino.

— Sanatorij za invalide. Ministrstvo za socialno politiko je začelo ustanavljati sanatorije za bolne invalide. Dosedaj sta bila ustanovljena dva sanatorija.

— Za siromašne dijake. Minister za socialno politiko je v svrhu olajšanja izobrazbe siromašnih dijakov učiteljski odredil, da se obnovi kredit v višini desetih milijonov dinarjev v vsrhu nabave gotove količine blaga in čevljev za te dijake. Ldu.

— Maršal Joffre za srbsko dečo. Po vodom svojega poseta v Beogradu je izročil maršal Joffre generalu Rašicu 15.000 dinarjev za sirote srbskih dijakov in 4000 dinarjev društvu »Kapla mleka«.

Neodrešena domovina.

— Z Goriškega. Iz Šebrelj poročajo, da je prišla tja pred kratkim stotnica italijanskih vojakov, ki hoče baje izmeriti neke strategične meje. Kamor so prišli, so vse opustošili in napravili ogromno škodo na drevmi in polju. Ko so domačini prosili, naj ne delajo tako, so jim surovo zagrozili, da jih bodo internirali in da jim bodo zažgali vasa. Strašna je surovost v italijanski armadi. — Ne odnehamo, kakor pravi »Goriška Straža«, glede svojih boljševskih zahtev v Gorici. Začetek šolskega leta se bliža, slovensko ljudstvo na Goriškem hoče vedeti, kako bo s slovenskimi šolami v Gorici, da se bo vedelo ravnati. Torej, italijanska vlada odloči se takoj in dai nam nazaj naše slovenske šole v Gorici, to ti kliče in od tega ne bo nikoli odnehal kulturni narod slovenski. — Na živinskem semnju v Sežani je bilo 356 konj, 406 goved, 259 prašičev in 20 komadov drobnice. Konj prve vrste stane 500 lir, zadnje vrste 1500 lir, par težkih volov 8000 lir, krava 4000 lir, prašič 300 lir, ovca 200 lir.

— Italijanske čitanke. Italijani so pričeli tiskati čitanke za ljudske šole na zasedenem ozemlju. Namen teh čitanek je jasen.

— Italijanski hnjskači v Dalmaciji. Iz Zadra so preko Knina z avtomobilom došli v Šibenik nacionalistični italijanski zastopniki Federzoni, Nava in Davanzatti. Tamošnji Italijani so jih svečano sprejeli. Federzoni je govoril o »italijanstvu« Dalmacije, ki je Italija ne sme izpustiti iz rok.

— D' Annunzio je izdelal ustavo. LDU Reka, 30. avgusta. Preko tržaškega »Piccola« je objavil D' Annunzio, da je nova reška ustava, ki jo je sestavil, že dogotovljena in da izide z današnjim dnem. 50 izvodov te ustave bo izročil mestnim občinskim svetnikom, medtem ko bodo ostali razdeljeni med razna društva, časnike, politične in vojaške osebe na Reki ter v Italiji. Nad tem svojim najnovejšim delom je D' Annunzio pokazal sam zelo veliko zadovoljnost.

Vojna proti boljševikom.

LDU Dunaj, 30. avgusta. (DKU) Ukrajinski tiskovni urad javlja iz Tarnova: Ukrajinska armada Pavlenka, ki se že nekaj tednov bojuje na skrajnem desnem krilu poljsko-ukrajinske fronte v vzhodni Galiciji in ki se je po obrambi spodnjega Sereča in odseka Strypa v zvezi z poizkusi boljševikov, prodreti proti Lvovu, prebila proti jugu čez Dniester v prostor Stanislavov — Kolomea, je dne 26. avgusta prekoračila Dniester v skladu z odredbami, ki jih je poljsko vrhovno armadno vodstvo odredilo kot pomoč Lvovu. Ta armada je za hrbot boljševiške fronte začela prodirati proti severu v prostor Brzezany — Złota Lipa do Buczacza (Strypa), je tam se nahajajoče boljševiške čete nenadoma napadla in jih razbila, vsled česar je omajana boljševiška fronta pred Lvovom do Horodowa. Ukrajinska armada je zajela mnogo ujetnikov, med njimi polkovni štab in mnogo plena.

LDU, Moskva, 30. avgusta. (Brez-žično). Frontno poročilo z dne 29. t. m. Pri Brest — Litovsku smo zasedli več krajev šest vrst vzhodno od mesta. Pri Lvovu ljuti boji. V krimskem odseku je bil Wrangel pri Orjehovu nazaj potisnjen; ob tem smo privedli mnogo ujetnikov in uplenili mnogo topov in strojne.

LDU, Moskva, 30. avgusta. (Brez-žično). Ljudski komisar Čičerin je sovjetskemu zastopniku Kamenjevu naznanil, da je po ljutih in težavnih bojih zlomljen odpor Wranglov. Sovjetska armada napreduje v Tavriji kakor tudi v Tamanu. Wrangel se je umaknil na Krim. Položaj v Kuhanu je popolnoma poveljen.

LDU, Poznanj, 30. avgusta. (Brez-žično). Uradno se objavlja: Zunanje ministrstvo je včeraj prejelo nastopno brzojavko mirovnega poslanstva v Minsku: Poveljništvo zapadne fronte sovjetske armade je v proglasu na prebi-

valstvo imenovalo poljsko mirovno odposlanstvo vohune. Ko smo zahtevali zadostne, so z lepaki preklicali ono označbo. Menjava kraja v Rigo (za pogajanja) je potrebna. — Nato je poslal zunanji minister Sapieha ljudskemu komisarju Čičerinu brzojavko, v kateri veli, da je treba takoj zameniti kraj za pogajanja, in predlaga Rigo.

LDU, Moskva, 30. avgusta. (Brez-žično). Ljudski komisar Čičerin je sovjetska zastopnika Kamenjeva v Londonu in Koppa v Berlinu obvestil, da je ruska armada izvršila svoje prestopanje in znova začela napadati; pri Bialystoku, Brest — Litovsku in v vzhodni Galiciji da je že izvajala uspehe. Poljska poročila o velikanskih ruskih izgubah niso resnična. Ruska armada se je morala vsled napada pri Novominsku umakniti. Ob tem je bila parkrat v kritičnem položaju. Izgube so bile neizogibne. Bojna moč armade je sveža. Došla so nova ojačenja.

LDU, Moskva, 30. avgusta. (Brez-žično). Ob železniški progi Bialystok-Wolkowick smo osvojili več postaj Bjeloveš in nekaj krajev na obeh bregovih Njaseke smo zasedli. Naše prodiranje se nadaljuje.

LDU, London, 30. avgusta. (Brez-žično). Poljsko poslanstvo navaja o poljski ofenzivi nastopne številke: 107.000 Rusov ujetih, 50.000 mrtvih ali hudo ranjenih, 30.000 prešlo na Vzhodno Prusko.

LDU, Varšava, 30. avgusta. (Brez-žično). Frontno poročilo z dne 29. t. m.: Pri čiščenju ozemlja ob črti Grajevo-Osovec — Bialystok — Brest Litovsk so naše čete zasedle več krajev. Ob Bugu za nas uspešni boji. Osvojili smo Chorol. Navzlic odporu naših čet prodira konjenica Budjenvjeva proti Zamošču. V vzhodni Mali Poljski se razvijajo boji za nas ugodno. Zasedli smo več krajev.

LDU, Moskva, 30. avgusta. (Brez-žično). Poljsko mirovno odposlanstvo je včeraj ob petnajstih prekoračilo rusko — poljsko fronto.

Novi angleški dokumenti o umoru carske obitelji.

Angleški general Knox je poročal, da pada velik del krivde umora carja Nikolaja II. in njegove obitelji na Žide. Lucien Wolf, upravitelj židovskih založb na Angleškem, pa se uprj te trditvi, da bi opral Žide. »Daily Telegraph« je objavil uradno poročilo bivše Kolčakovske vlade, ki trdi, da je carsko obitelj v Jekaterinburgu ustrelila topla La i šev. Car je obitelji je bil v obednici, ko so prišli Latiši in oddali salvo. Le velika kneginja Anastazija Nikolajevna še ni bila mrtva; zato so jo pobili s kopitom puške ter jo zabodli. Osemnajst vrst od Jekaterinburga so našli grob in ob njem še razne dragotine, križce, gumbce, steznik, broše itd. Razen carja, carice, hčerke in sina so bili 16. julija 1919. ustreljeni tudi sluga, kuhar in dvorske dame. Carja je ustrelili boljševiški poveljniki Jurovskij, ki je zbrani obitelji prečital smrtno obsodbo. List »Rosija« je prinesel boljševiško službeno poročilo, ki trdi, da je dal boljševiški komisar v Permi zapreti 28 oseb zaradi umora 11 oseb carske obitelji. Med obtoženci so člani boljševiškega sovjeta v Jekaterinburgu, Gruzinov, Jakontov in Malutin ter dve ženski. Umor je organiziral boljševik Jakontov, ki je bil tudi obsojen na smrt ter s sokrivci vred resnično usmrčen. Car je baje pred svojo smrtjo dejal: »Zaradi tega umorstva bo Rusija boljševije preklinjala!« Zdal pri naša londonska »Times« nove članke o

tem umoru. Članki imajo tendenco, naslikati ruski narod kot topo maso brez lastne sodbe, tolpo, ki se daje mirno voditi od prvega pustolovca in ki je nepristopna plemenitim idejam. Skratka, članki naj dokažejo, da je ruska masa danes skrajno barbarska, brez etike in ideala. Članki dalje dokazujejo, da je Nikolaj Romanov poplačal zločinstva svojih očetov in dedov ter ga niti iz daleka ni po usodi mogoče primerjati z Ludvikom XVI. Francoski nesrečni kralj je bil osebno pristopen liberalni struji in je hotel dati narodu ustavo. Car Nikolaj pa je bil do zadnjega časa popoln avtokrat in njegovo vladanje je bilo nepretrgana veriga nasilstva ter krvavih zločinov. Bil je terorist najgrobe vrste, in logično je, da je padel kot žrtev terorja. »Tim.« dokazuje, da je bil umor carja Nikolaja naročen iz Berlina ter da so bili Ljening, Trockij in tovariši le zvesti izvršitelji ukazov bivšega nemškega vrhovnega vojnega poveljstva. Car da je postal žrtev svoje prevelike zaupnosti v Ruso in nezaupnosti v antanto. Kot sovražnik Nemcev in internacionalce je bil car umorjen, trdi »Times«. Pri umoru je sodelovalo 28 oseb, od katerih je bilo kasneje nekaj obsojenih in ustreljenih. Gotovo je, da je sodelovalo pri umoru več Židov boljševikov, ki so delovali v zmislu Ljeninga, plačanca nemške vlade.

Patenti, marke in ozorci.

Državni proračun za leto 1920/21 je zelo važen za našo državo. Sedaj je uveljavljen. Obsega pa poleg onega, kar smo navajeni iskati v državnih proračunih, še zelo veliko množino najrazličnejših določb in naprav. Pravcati omnibus ali še boljše romarski voz je, na kojem je našla mesta pisana množica. Težko je bil dostopen in težko je pregleden. Opozorili bi danes na člene 77 in 78, ki govorijo o zaščiti takozvane industrijske lastnine. Za naše umevanje kratko povedano gre pri tem za novo ureditev varstva patentov, varstvenih znakov in vzorcev (modelov). V tem pogledu je pri nas dosejel v novi državi položaj, ki ga ni vzdrževati. O tej važni stvari je objavil »Narodno Gospodarski Vestnik« v zadnji številki jednat informativni članek, na kateri opozarjamo. Po členu 77 osnovnih odredb finančnega zakona 1920/21 se kraljevska vlada pooblašča, da notificira pristop našega kraljevstva obstoječim mednarodnim konvencijam za zaščito industrijske lastnine. Po členu 78 se po pooblašča minister trgovine in industrije, da začasno do donošenja specialnega zakona potom »kraljevske uredbe« ustanovi »Upravo za zaščito industrijske svojine (lastnine)« v Beogradu v obliki posebnega državnega urada ter da predpiše sestavo in organizacijo takega urada, poslovni red in postopek, način pridobivanja in izgubljanja pravice do industrijske lastnine (iznajdb, vzorcev, modelov in mark), take in pristojbine, nadalje da po pravilniku in naredbi uredi napravo patentnih zastopnikov kakor tudi vse drugo, kar je potrebno za izvršenje takega zakona. Kadar stopi v veljavo uredba, ki jo ima v m-

slah to določilo finančnega zakona, in kadar začne poslovati urad za zaščito industrijske lastnine, izgube veljavo v celih kraljevini vsi zakoni in zakonski predpisi, ki sedaj urejajo zaščito industrijske lastnine. Tedaj neha jo veljati tudi vsi zakoni, v kolikor so v nasprotju z novim zakonom in novo na pravo. Pri nas prihaja v poštev avstrijski zakon o patentih kakor tudi zakon o varstvenih znakih in modelih, ki sedaj še veljajo v Sloveniji. Do nove uredbe moramo priti in je želeli, da pridemo čimprej. Ne ugaja pa nam postopanje, ki prihaja v slabo navado, da se zakoni odpravljajo in nadomeščajo potom ukaza in naredb. Mislimo, da tudi to ni prav, če se novi, globoko v gospodarsko življenje segajoči novi davki kratkoma uvažajo potom proračuna, ki se uveljavlja potom naredb. Bojimo se, da bodo po tej formuli zmede vedno večje.

Vesti iz Koroške.

— Ponesrečena nemška demonstracija. V nedeljo so Nemci nameravali prirediti v Grebnu, ki je ena največjih nemških postojank, zborovanje. Nemcev je prišlo na zborovanje približno 2000. Slovencev pa 4000. Valed velike udeležbe Slovencev pa sploh ni prišlo do zborovanja. Govoril je le angleški podpolkovnik Borden, predsednik okrajnega sveta v Velikoven, ki je rekel, da je ljudstvo pokazalo svoje mišljenje, in ga pozval, naj se mirno razide, kar se je tudi zgodilo. Ko se je ljudstvo razšlo, so izginile vse nemške zastave in slavaloki.

— Nemški shod v Borovljah. V nedeljo so Nemci priredili v Borovljah

zborovanje. Priprave za to zborovanje so bile velikanske, vendar pa je zelo slabo uspelo. Udeležencev je bilo približno 1500, od teh 1000 Nemcev. Naši so zadovoljni, da se shoda niso udeležili, ker se je na ta način pokazalo, kako malo Nemcev je v Borovljah.

— Strelbi ob mejah. Iz Celovca poročajo: Dne 28. t. m. ob 20.45 je bilo odanih iz vasi Seraj, približno 500 korakov od demarkacijske črte, v smeri proti Hraščam 25 strelav, ki so bili umerjeni proti naši orožniški patroli.

Narodno gospodarstvo.

— Davek na poslovni promet. Finančni zakon nazivlje ta davek »porez na poslovni obrt«. Nemci imenujejo ta davek »Umsatzsteuer«. Plačilo tega davka zadene vsa trgovska, industrijska in obrtna podjetja, katera so po posebnih pokrajinskih zakonih podvržena plačevanju davka od svojih pridobitnih podjetij. V poštev prihajajo pri nas vsi oni davčni zavezanci, ki plačujejo občno in posebno pridobitno (obrtne davek). Ta davek bo po členu 112 plačevati onim osebam, ki prodajajo blago na debelo ali na drobno. V poštev prihaja tudi prodaja živine, izvzemši drobnico. Davek bo plačati po denarni vrednosti stvarno izvršenih prodaj. Nadalje zadeva davek podjetnike, gradbenike, liferante, arendatorje, ki sklepajo dobavne kupčije. Za obdačitev prihaja pri teh v poštev celotna dogovorjena vrednost prevzetih poslov in dobav. Davek zadene nadalje bankirje in menjalce po številčnici vrednosti izvršenih poslov. Pri zasebnih izposojevalcih prihaja v poštev skupno izposojena vsota. Pri akcijskih društvih in novniških zavodih se obdači skupna vsota, izkazana v bilanci kot bruto dobiček. Prosti so pa davka izvozničarji, dokler plaču-

jejo izvozno carino, sicer je eksporterjem plačati 1 odstotek vrednosti izvožene robe. Davka prosti so dalje prodajalci, če prodajajo svoje izdelke. Prodaja živine, izvzemši drobnico, pa pade pod davek. Količno ne zadene davek Narodne banke, Uprave fondova v Beogradu, nadalje poljedelskih, konsumnih, produkcijskih in vseh drugih združenj, ki ne dele dobička, in pa humanitarnih društev, ki ne delajo za dobiček. Davek znaša pri navadnih kupčijah 1 odstotek, pri prodaji luksurijskih predmetov ter pri novniških zavodih 2 odstotka. Kaj je smatrati za luksurijsno blago, določa finančni minister. Na ta davek se ne bo pobiralo doklad. Razum javni računodajci zavezanih podjetij bo voditi vsem davčnim zavezancem knjigo o kupu in prodaji blaga, odnosno o objavljenih drugih poslih, ki jih zadeva ta davek. Predpisana bo za to knjigovodstvo posebna oblika. Predmetno knjigovodstvo služi za podlago pri odmeri davka. Knjigo bo vsak mesec predložiti pristojni finančni oblasti ter hkratu položiti odpdajajoči davek. Novni zavodi in akcijska društva bodo plačala ta davek za leto 1920 po bilanci za 1919, za leto 1921 pa po bilanci za 1920. Za leto 1920 bo polovico dolžne vsote plačati takoj, ostalo polovico pa 15 dni po rednem običnem zboru. Iz teh podatkov se vidi da je zakon kompliciran in za kupčijski promet zelo nadležan. Vprašanje je, kako bo z onimi kupčevalci, ki ne znajo voditi zapisnikov. Tudi upravljanje tega davka bo dalo težko delo. Dvomimo, da bodo celo naši finančni uradi mogli zmagati nove, velike posle. Zakon, ki globoko poseže v kupčijski promet, je kratkoma dekretiran. O uredbi in o možnosti izvedbe se ni vprašalo nikogar. Ja teram, a ti plačaj!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 31. avgusta 1920.

— Prevrat v mišljenju v Celovcu. »Mir« poroča iz zanesljivega vira: »V celovškem občinskem svetu se je stavilo na odbornike tajno vprašanje, kakšno stališče bi zavzeli, ako bi se predlagal Jugoslaviji kompromisni predlog, da bi se izognili kolikor toliko dvomljivemu plebiscitu in rešili vsaj severno dravsko obal.« Tudi mi smo dobili vesti iz Celovca, ki zatrjujejo, da se je v zadnjem času izvršil presenetljiv preokret v mišljenju pretežne večine celovškega prebivalstva. Vse, kar misli trezno v Celovcu, je prišlo do preprčanja, da je cona B za Avstrijo definitivno izgubljena in da bo Celovec gospodarsko uničen, ako ostane pod Avstrijo. Zato ni izključeno, da doživimo pri glasovanju v coni B, zlasti v Celovcu veliko presenečenje, to tembolj, ker se je v zadnjem času znatno spremenilo tudi razpoloženje v uradniških krogih vsled vesti, da je Jugoslavija pripravljena v svojo službo sprejeti tudi domače koroške uradnike, ki so nastavljeni v Celovcu. Bomo videli, ako so Celovčani že res sprevideli, da čaka Celovec v Jugoslaviji najsijajnejša bodočnost, v Avstriji pa gospodarski pogin.

— Koliko je bilo Sokolov v Mariboru. Prejeli smo tole pismo: »K poročilu o sokolskem zletu v Mariboru bi pripomnil, da je bilo Sokolov v kroju čez 4000. Naj g. poročevalec primerja število telovadcev, ki so nastopili pri prostih vajah s številom pri sprevedu, pa bo takoj videl, da se je zmotil skoraj za polovico. Tudi glede članic se mi vidi število znatno premajhno, najmanj za 1000.«

— Odhod ministrov iz Maribora. Včeraj popoldne sta se odpeljala iz Maribora ministra dr. Vekoslav Kukovec in Žika Rafajlovič ter podpredsednik Narodnega predstavništva dr. Ivan Ribar. V imenu Sokola je pozdravil pred odhodom ministre dr. Sernec.

— Srbski in hrvaški Sokoli so se odpeljali iz Maribora včeraj zvečer. Na kolodvoru jih je pozdravil dr. Ljudevit Pivko, kateremu je odgovoril v slovo starosta osješke sokolske župe.

— V Ljubljano je prispel bivši član naše mirovne delegacije dr. Otokar Rybář, ki se v kratkem preseli na Dunaj, kjer mu je zagotovljeno odlično mesto pri našem poslanstvu.

— Razmožljiva komisija v Mariboru se napoti jutri z avtomobili v Vuhred in od tam na konj k Sv. Duhu nad Falo.

— Habsburški agenti v Ljubljani? Iz zanesljivega vira se nam poroča, da so gotovi elementi začeli plašiti celo resne in zavedne ljudi. Češ Jugoslavije bo kmalu konec, potem pa pride zopet Karel! Obenem pomilujejo zaslužen usodo Habsburžanov in pravijo, da bo itak konstituenta odločila, če ima Karel še pravico do naše zemlje. Take neumne in nezmislne govorice širijo celo ljudje, ki so v državni službi. Na ve-

mo, ali je le slučaj, ali kaj, da se širijo take govorice baš v deželnem dvorcu, kjer je paševal svoje dni dr. Susteršič.

— Javna razsvetljava. Prostor pred glavnim kolodvorom, ki je bil do zadnjega časa uprav po balkansko razsvetljen, je dobil sedaj za silo dve veliki petrolejski svetilki na visokih kandelabrih. V kratkem bo na mestu teh svetilk upeljana električna razsvetljava, za kar bi bil že skrajni čas že z ozirom na to, ker bo še pred zimo zvezan centrum mesta po podaljšani Miklošičevi cesti do ceste na južno železnico. Tudi glede olupšave v tem delu mesta bo treba z upravo južne železnice govoriti, kajti upravni svet j. ž. je pod Avstrijo Ljubljano preziral in zanemarljiv v enem kot drugem oziru, da je bilo škandal.

— Nezglašeni tuji in židje. Na »škofovem« je dvoje hiš, kjer se kaj rad spreime kak tujec v prenočevanje. Z večernimi in nočnimi vlaki prihajajo tuji agente, trgovci in verižniki, ki prenočujejo v zasebnih hišah, ne da bi bili seveda za čas bivanja tu policijsko zglašeni. Nekontrolirano hodijo čez dan po mestu po svojih »poslih«, zvečer pa zopet nemoteno odpušajo v Zagreb, Avstrijo in drugam. Nadzorovanje tujcev je pri nas zelo površno, gotove zasebne stranke pa vse premoale vestne in preveč — lakomne!

— Most čez Ljubljanico med Opekarsko cesto in Prulami je dograjen in izročen javnemu prometu.

— V Pilberku se nastani tržaški odvetnik dr. Juro Jan in odpre svojo odvetniško pisarno v prostorih, kjer jo je imel prej pok. dr. Sušnik.

— Iz zdravniške službe. Za okroglega zdravnika v Ormožu je imenovan dr. Anton Horvat. V celjski bolnici je imenovan za primarija kirurškega oddelka dr. Steinfelser, za sekundarija na medicinskem oddelku pa dr. Janko Rak.

— Za načelnika okrajnega zastopa v Gornjem Gradu je bil izvoljen veleposestnik Martin Zidar v Smartnem pri Bočni. Prejšnji načelnik župnik Decortti na Ljubnem je odstopil.

— Slov. dij. zadruga v Pragi daje informacije glede študija v Pragi ob uradnih urah, razen nedelj, vsak dan od 15. do 16. ure v pritličju kr. višje realke. Vhod na dvorišču.

— Zborovanje interesentov za železnico Maribor — Murska Sobota se vrši dne 26. septembra 1920 pri Sv. Lenartu v gostilni pri Arnžu ob 11. dopoldne in ne 9. septembra, kakor je bilo pomotoma razglašeno v nekaterih listih.

— Odrlite spominske plošče n. Stanislava Škrahca. Dne 12. septembra 1920 se vrši v Hrvači pri Ribnici slavnostno odprtje spominske plošče n. Stanislava Škrahca. Slavnost se prične takoj po prihodu dopoldanskega vlaka Hrvača je oddaljena pet minut od Ribnice. Gosrje se potem lahko odpeljejo z večernim

vlakom nazaj. Pri slavnosti sodeluje godba. Natančnejši spored objavimo pravočasno. Pričakuje se obilne udeležbe.

— Upravni komisiji tehničnih fondov v Ljubljani. Objavljamo ta-le dopis: V septembru t. l. se snide zopet upravna komisija tehničnih fondov v svrhu razdeljevanja podnor potrebnim tehnikom. Naslovni komisiji pa navajam, da so preteklo leto uživali podporo tudi ljudje, ki prvič niso bili neobhodno potrebni in katerim je bilo vse prej na mislih kakor študij. Vsled tega bi predlagal, da se onim revnim in marljivim tehnikom, ki svoj napredek pri študiju res lahko dokažejo z izpričevanji, nakloni vsaj toliko, da si bodo lahko plačevali hrano in stanovanje. Pri tem je namreč treba upoštevati, da so se skoro vse cene povišale od lanskega leta za 100 odstotkov in da s 300 kronami, katere so v najboljšem slučaju za Ljubljano dobivali, ni mogoče shajati, posebno pa, če opomnim, da jih je več, ki so samo na to podporno navezani.

— Maturanti ljubljanskega učiteljskega iz leta 1910 praznujejo desetletnico 3. septembra v Kamniku. Zbirališče: restavracija Kenda (ob pol desetih). Popoldne izlet v Bistrico. Primožič.

— Kje je Društvo za varstvo živali? V petek popoldne je gnal po Sv. Petra cesti proti Zmajevemu mostu neki mesarski vajenec par volov in jih suval v vamp in stegna s palico, ki je imela na koncu kovano bodico. Ko ga je neki pasant zaradi tega mučenja primerno grajal, se je prav po mesarsko surovo nad njim zadril: »Kaj te to briga?!« — Te podivjanosti mora biti v Ljubljani konec!

— Ljubitelji dolarjev. Dne 21. junija 1920 je šla Ana Kuhar z Vrtače v Novo mesto menjat ameriške dolarje, pa jih ni menjala, ker ji je bil naročil oče da jih ne sme dati izpod 90 K, ponujali pa so ji le po 70 K. To je pripovedovala v železniškem vozu, kjer sta se vozila tudi dva muslimana: Muhamed Srdanović in Ahmed Tabaković, ki sta poprej »radila u dolarima« v Ljubljani. Pozorno sta poslušala Kuharjevo in z veliko ljubeznijo gledala njeno denarnico, ki je tako zapeljivo kukala iz njenega predpasnikovega žepa. Bila sta prav blizu Ana Kuhar, ko zavozil vlak v dolgi Semiški predor. Vlak plane iz predora in že je na semiški postaji. Kuharjeva izstopi in se potiplje za žep, pa denarnice ni bilo več v njem. Ker je imela v denarnici 1 bankovec za 10 dolarjev in za 30 K našega denarja, je znašala vsa izguba 750 K. Slučajno sta se pa vozila v istem vozu metliška orožnika Lipovščak in Petrač, ki sta med vožnjo preiskala oba še mlada Muslimana in našla pri Srdanoviću na komad natanko prav tiste bankovce, ki so bili vzeti Kuharjevi. Imel je ta denar popolnoma zmečkan v enem žepu, svoj lastni denar pa lepo zravnal in zložen v drugem žepu. Srdanović se je izgovarjal, da je tržil v Ljubljani z dolarji in da ima od tam ta denar. Oddali so oba v sodne zapore v Črnomlju, od tam pa v Novo mesto. Kasneje so našli med tračničami prazno denarnico, ki jo je vrigel menda storilec v stranišče voza. Najbrž imata oba Muslimana še kaj drugega na vesti.

— Porotni slučaj v Novem mestu. Pri tretjem porotnem zasedanju, ki je pričelo dne 30. avgusta t. l., pridejo na vrsto sledeči porotni slučaj: dne 30. avgusta Erik Terpožitz, tatvina, in Jakob Pavlošič ter Anton Malnerič, posilstvo. Dne 31. avgusta France Horvat, uboj; dne 1. septembra Fran in Slavo Pintar, tatvina, in dne 2. septembra Jože Lončarič, uboj lastne matere. Morda pride kasneje še kak slučaj zraven.

— Tržaški tatovi — po dva im trije — se klatijo zadnje dni po Ljubljani. Zadnje nedeljo popoldne so se potikali trije tudi po ljubljanskem gradu. Govore ti napol tiho laški, drugače pa se vedejo drzno in premeteno. Vozijo se baje sem in tja tudi s kakim avtomobilom. Kdo kontrolira vse tiste tržaške »trgovce« na avtomobilih?

— Smrtna kosa. Umrila je v nedeljo Strban Marija, učenka državne obrtne šole. Pogreb bo v torek ob pol 18. uri k Sv. Križu.

— Zobozdravnik dr. Janežič Iv. ordinira od 1. septembra naprej vsak dan na Bledu, vila Riklji.

Kultura.

— Ruske predstave v našem gledališču. Te dni se vrši v dramskem gledališču petero ruskih dramskih predstav odličnih ruskih umetnikov. Hrvatski in srbski listi so prinesli izredno ugodne kritike ter stavilo ruske umetnike za vzgled vsem mladim dramskim umetnikom. V družbi, ki šteje nad 30 oseb, je več prvostopnih igralcev in igralk. Vse v Beogradu in Zagrebu izzvali viharje navdušenja ter jih je občinstvo obsulo z odlikovanji in celo s darili. Tudi njih repertoar je vsekakor vna-

zanjativ in umetniški. Ker je za vsako igro izdana vsebina v slovenščini ter govore umetniki zelo lepo rusčino, jih bo lahko razumeli. Prvič imamo na slovenskem odru popoln ruski dramski ansambl, zato ne dvomimo, da se vabijo odzove naše občinstvo v največjem številu.

— Skupščina jugoslovenskega igralnega združenja se bo vršila na predlog tehničnega ravnanja Narodnega gledališča v Skopju Milorada Petrovića prihodnje leto na Vidov dan na Kosovem polju. Udeleženci skupščine in gostje bodo na Kosovem stanovali v posebnih šotorih in uprizaro pod milim nebom igro »Boj na Kosovem«.

Gospodarske vesti.

— Seminar za kmetijsko - gospodarske učitelje se odpravi na kmetijsko gospodarski šoli v Marjanišču s pričetkom novega šolskega leta t. j. 15. oktobrom t. l. V seminar, ki je enoleten, se sprejemajo ljudskošolske učitelje, ki so kmetijskih starišev, ki delujejo zunaj na deželi in imajo že večletno prakso. Za oskrbo v Marjanišču jim bo plačevati za enkrat po 660 K mesečno. Prošnje za sprejem je vlagati zadnji čas do 10. septembra t. l. z navedbo starosti, stanu starišev, dovršenih let in dosedanjega delovanja. Za potrebne šolske dopuste bo v seminar sprejetih učiteljev prosilo poverništvo za kmetijstvo.

— Prepoved nočnega dela v pekovski in kolačniški obrti traja od 21. ure zvečer do 4. ure jutraj poleti in do 5. ure pozimi. Za poletni čas se smatra od 1. maja do zadnjega dne septembra. Po tej prepovedi so izveza pripravljala opravila (kvas, kurjenje peči) v toliko, da se smejo pričeti eno uro in pol pred začetkom skupnega dela. Izključeni so vajenci, mladostne pomožne delavne osebe in delavke. Ta naredba je bila objavljena v št. 99 Uradnega lista z dne 27. avgusta 1920 in je stopila navedba takoj v veljavo z dnem razglasitve in je kot dodatek k naredbi, ki je izšla lansko leto v Uradnem listu št. 163 z dne 24. novembra 1919, ki pravi v paragrafu 5 sledeče: Prestopke te naredbe kaznuje politična oblast I. stopnje z denarnimi kaznimi do 1000 K ali z zaporom do 3 mesecev. Ako prestopi naredbo obrtnik, se more razen tega odrediti, da se mu odtegne obrtna pravica, če so dani pogoji paragrafa 133 b, odstavek 1., lit. a, obrtnega reda.

— Konferenca železniških uprav. LDU. Beograd, 29. avgusta. Meseca septembra bo v Bernu konferenca vseh železniških uprav v Evropi. Na konferenci se bo razpravljalo o vprašanju prehoda železniških voz iz ene države v drugo, eventuelno se bo tukaj izdelala mednarodna konvencija za uporabo železniških voz v mednarodnem prometu.

— Konflikt med južno in državno železnico. LDU. Ljubljana, 30. avgusta. Obratno ravnanje južne železnice javlja dodatno k svoji zadnji objavi: Ker je državna železnica poravnala le del svojega dolga in s tem še niso odstranjene težkoče za prihodnje mesece, je južna železnica odredila, da stopi frankturna obveznost in ukinitve predumov pri povzetih in pošilkah na postajah državnih železnice kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev šele 15. septembra t. l. v veljavo.

— g Trg. pogajanja s Čekoslovako. Odložena so pogajanja s trgovskimi delegati českoslovske vlade. Pogajanja so prekinjena, ker českoslovaški delegati še niso prejeli posebnih navodil. LDU.

— Slovanska banka. S českoslovaškim kapitalom se bo te dni ustanovila na Dunaju slovanska trgovska banka.

— Borze. LDU. Curih, 30. avgusta. Devize: Berlin 123,00, Holandska 195,25, Nev York 608, London 21,70, Paris 42,40, Milan 28,20, Bruselj 45,25, Kodan 87,50, Stockholm 123,50, Kristijanija 86, Madrid 91, Buenos Aires 230, Praga 10,20, Beograd 22, Zagreb 5,50, Budimpešta 2,60, Dunaj 2,80, avstr. žigovane krone 2,80.

LDU. Zagreb, 30. avgusta. Devize: Berlin 123,00, Holandska 195,25, Nev York 608, London 21,70, Paris 42,40, Milan 28,20, Bruselj 45,25, Kodan 87,50, Stockholm 123,50, Kristijanija 86, Madrid 91, Buenos Aires 230, Praga 10,20, Beograd 22, Zagreb 5,50, Budimpešta 2,60, Dunaj 2,80, avstr. žigovane krone 2,80.

LDU. Dunaj, 30. avgusta. Devize: Amsterdam 7600, Berlin 517,50, Bukarešta 0, Curih 38,50, Kristijanija 35,25, Kodan 34,75, Stockholm 4900, Valute: nemške marke 513,50, rumunski leji 490, bolgarski levi 375, švicarski fran-

ki 8825, francoski franki 1725, italijanske lire 1130, angleški funti 820, ameriški dolarji 235, carski rublji 280. Kurzi v prostem prometu: Zagreb 212—232, Budimpešta, plačilo v denarju poštne hranilnice 100—112, plačilo v žigovanih kronah 100—112, madžarske žigovane krone 100—112, Praga 416—442, Varšava in Krakov v poljskih markah 99—111, čehoslovaške krone 5000taka 414—440, manjši bankovci 414—440, novi dinarji 910—960.

LDU. Praga, 30. avgusta. Devize: Beograd 223, Dunaj 23, Zagreb 54,50, Valute: dinarji 219, avstrijske krone 22.

Izpred sodišča.

Tatvine in porota. Jesensko porotno zasedanje je 30. avgusta, v ponedeljek dopoldne pričelo z razpravami pred ljubljanskim deželnim sodiščem. Kratke pogled v razpravni program do 14. septembra kaže monotono, toda socialno težko sliko. Na dnevnem redu razprav so izključno same tatvine.

Ze tekot zadnjega porotnega zasedanja se je v pravnih krogih živahno razpravljalo o vprašanju glede »tatvin«, to je, da bi se znesek povečal in da bi pred poroto došli samo veliki slučaj tatvin. V Trstu so to vprašanje rešili radikalneje. Tam so sploh izločili vse tatvine iz kompetence porotnega sodišča. Statistika tatvin nas sili, da resno razpravljamo to vprašanje tudi iz povsem materialnih ozirov, kajti porota bi bila potem zelo razbremenjena.

Tatvina volov. Jože Habe, sin kočarice, stanujoč v koči tik demarkacijske črte, se je baval samo s tihotapstvom, upajoč na hitro obogatitev. Njegova kočica mu je bila za to posle zelo pripravna. Meseca februarja t. l. je s pomočjo dveh tovarišev ukradel iz hleva posestnika »Francetu Mesu iz Zaplane 24.800 vreden par volov. Vole je srečno iztihotapil preko meje ter jih prodal nekemu mešetarju za 3550 lir (tedaj okoli 35.000 K). Pred poroto je bil v ponedeljek obsojen na 15 mesecev težke ječe.

Nevaren tat. Za kriminalista je podoben slučaj Filipa Kirchbauma iz Štor pri Celju. Kirchbaumer je lep, mlad, inteligenten človek, po poklicu — livar, samozavesten. V Zagrebu je pričel po naključju karijero zločinca. Potem se je po Sloveniji preživil skozi več mesecev samo s tatvinami. V Mariboru je kradel kolesa. Ljubljanska porota ga je obsodila na pet let težke ječe.

Današnja porota ponovno razpravlja o veliki tatvini na kolodvoru drž. železnice v Medvodah, o kateri so že pri zadnji poroti obširno poročali.

Turistika in sport.

— Iz Maribora in Zagreba pride tudi nekaj konj - dirkačev k dirkam na dan 5. in 8. septembra v Ljubljano. Z Ljutomerčani skupaj bodo postavili prav lep in dober konjski material pred startarje. Pa tudi iz ostale Slovenije je prišli nekaj lepo število konj. Tekme bodo prvostvorne.

— Opozorjamo na notico glede udeležbe Ljutomerčanov pri dirki na dan 5. septembra. V vsopredih so se izvršile male spremembe a) hest-dirka se vrši na daljavo 1600 m; b) ocenjevanju vozov se doda še ena točka in sicer za dvoprežne kočije, vozijo gospodje ali dame, vloga 100 K; c) stojišče na dirkališču ima samo en prostor. Cene so sledeče: pristop na dirkališče 10 K, sedež na tribuni 35 K.

— Osem Ljutomerčanov, kmečkih konjerejcev se bo s svojimi doma vzgojenimi konji udeležilo trabske dirke, ki se vrši na dan 5. septembra t. l. na vojaškem vežališču v Ljubljani.

— Prva dirka z motocikli v Sloveniji in gorsko prvenstvo 1920. V nedeljo se je vršila na Vrhniki prva dirka z motocikli, prva v Jugoslaviji sploh, ki je imela lepo število udeležencev. Startna lista je obsegala 21 prijav. Vozili so v 4 skupinah, razvrščeni po motorjih silah po strmih in ostrih serpentinah med Podlipo in Smrečju. Krasno je bilo gledati motocikliste, kako sigurno so jemali ostre in nevarne kurve, seveda ne vsi, ali vsi z uspehom. Najboljši čas na 8 km je dosegel Barešič na Wanderer 4 HP v 11 min. 22 sek. V prvi skupini do 23 četrt HP je bil prvi Kordon, Cerknica na 23 četrt HP v 17 min. 13 sek., drugi Goltes, Ljublj., na Puch 23 četrt HP; v drugi skupini do 3 HP je bil prvi Sattler, Zagreb, na Bianchi 3 HP v 13 min. 51 sek., drugi Borošek, Zagreb, na Hummer v 14 min. 41 sek., tretji Zaloker na Borgo v 15 min. 27 sek.; v tretji skupini do 4 in pol HP: prvi je bil Barešič, drugi Wolf na Wanderer 4 HP v 11 min. 24 sek., tretji Hračkan, Zagreb, na Wanderer 4 HP v 12 min. 17 sek., četrti Svetlič, Ljubljana, Puch 3 in en četrt HP v 12 min. 58 sek., peti Baraga na Puch 3 in pol HP v 15 min. 24 sek. V četrti skupini nad 6 HP je dosegel

Ogrin na Standardu 9/12 HP v 12 min. 11 sek. Dirka je uspela nad vse pričakovanje in je Sportni zvezi na oživitvi tega sporta le častitati. Nezgode ni bilo nikake, kar je pri nevarnosti ceste in pri dejstvu, da so bili vsi motociklisti razven dveh, privrati pri dirki, gotovo razveseljivo. Pred to dirko se je vršila na isti cesti kolesarska dirka za gorsko prvenstvo Slovenije za leto 1920. Startalo je 23 dirkačev. Prvenstvo je dosegel koroški prvak Solar v 23 min. 51 sek., drugi v lahki skupini je bil Siard v 23 min. 56 sek., tretji Šiško v 24 min., četrti Nardin v 24 min. 48 sek., peti Zanoškar v 25 min. 34 sek. V teški skupini je bil prvi Butinar v 24 min. 40 sek., drugi Krizman Lad v 24 min. 46 sek., tretji Perdan v 27 min. 46 sek. V skupini seniorjev je bil prvi Nosan v 30 min. 50 sek., drugi Bizjak v 32 min. 53 sek. Obe dirki je vodil naš vztrajni, neumorni sportnik g. major Jaklič. Ilustrovani tehnik »Sport« prinese v sobotni številki obširno poročilo in interesantne slike.

Društvene vesti in prireditve.

— Pevsko društvo »Slavija« Viš-Glinca vabi vse člane in članice na svoj družabni večer, ki se vrši ob priliki prve obletnice društva, v torek, dne 31. avgusta t. l. ob pol 9. zvečer v restavraciji Amerika na Glincah.

Poizvedbe.

— Isti gospod, kateri je obdeval v petek 27. avgusta pop. ob 3.—4. ure z mano pri Narodni tiskarni na ulici prosim naj blagoviti svoj cen. naslov sporočiti. Juri Jenko, trgovec, Skofja Loka.

Dotični gospod, ki je poslal gđc. iz Švice v Sp. Šiško, naj se blagoviti oglasi v par dneh istotam.

Neka ženska je izgubila 30. t. m. od Begun-Borovnica-Ljubljana bankovec za 4000 K. Ker ni bila njena last, se prosi poštenega najditelja da vrne proti dobri odškodnini na upravo tega lista denar.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslavšek.
Odgovorni urednik:
Božidar Vodeb.

Prodajalniksko opravilo, staro, dobro ohranjeno, prodaja po nizki ceni
Franc Florjančič, Dravje pri Ljubljani št. 30. 6600

Elegantna lahka kočija se prodaja.
Kolodvorska ulica 25, Ljubljana. 6460

Zabeje in kante od ameriškega petroleja kupi Sever & Komp., Ljubljana. 6590

Stanovanje se išče za učenca trgovske šole v boljši hiši pod strogim nadzorstvom, najraje pri kakem učitelju. Ponudbe na I. MIKUS, trgovec, Rečica ob Paki. 6586

Drva. Meščanska korporacija v Kamniku prodaja v petek, dne 3. septembra t. l. ob 10 uri potom javne dražbe na lesnem skladišču na Stahovici okrog 100 sežnjev mehkih lepih in škart drv, trde in mehke klade, odpadke od hlodov, krajnike, zamenje in škart hlodov. 6589

Bankni uradnik išče proti dobremu plačilu res dobro močno hrano. Ponudbe pod »Močna hrana/6608« na upravo lista. 6608

Prodajali zamenjam za dobro ohranjeno aparat 9x12, Anastigmat z dvojnimi izvirčkom in vsemi potrebnimi. Naslov v upravi lista. 6596

Čelo, fini 3/4 s futralom se za 1500 K proda, prodaja. Ponudbe pod »Čelo/6601« na upravo lista. 6601

Proda se več zimskih ženskih oblek. Naslov v upravi. 6602

Frmač, kratkodlak tiger, 1 leto star, sobna dresura, se prodaja. Pojasnila daje Krizaj, Rimska c. 5. II. 6595

Prodajalo se bo v Tacnu pod Šmarno naprej nekaj starega pohištva v dobrem stanju (3 posteljanke, 3 omare za obešanje, 3 omare s predali, 4 pernice in druge manjše predmete). Poizve se v Tacnu v gostilni pri Koširju. 6612

SKROB
brocken i krystall na vagone
nuda za odmah
F. Žiličar, Import-Export Bjeovar.

Knjigovodja in korespondent z večletno bančno prakso išče mesta s 1. septembrom. Ponudbe pod »knjigovodja/6563« na upravo lista.

Rodbinska penziona prvostvorna se išče gimnazije z nemškim poučnim jezikom v Ljubljani pri slovenski profesorski ali učiteljski rodbini brez hčera. — Ponudbe s pogoji pod »Lekarnar K. R. 6521 na upr. »Slov. Narod«. 6521

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«

Vabilo
na
XXXX. občni zbor
Kmetijske posojilnice ljubljanske okolice, reg. zadr. z n. z. v Ljubljani
ki se vrši
dne 16. septembra 1920 ob 3. uri popoldne v posojilniški pisarni, Dunajska cesta št. 18.

DNEVNI RED: 6599
1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo ravnanja.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev letnega računa.
5. Razdelitev čistega dobička.
6. Volitev predsednika, podpredsednika in treh članov načelstva.
7. Volitev treh članov nadzorstva.
8. Predlogi združnikov.

V Ljubljani, dne 30. avg. 1920.

Načelstvo.

HROVAT & KOMP. LJUBLJANA
VEGOVA UL. 6
BRZOKAVI: HROVATPORT
Nudimo la. kranjski
laneni firnež
in
pristno laneno olje
v vsaki količini, po najnižji cen. Za poštno pošiljavo prosimo po možnosti doposlati embalaže. 6447

Hrvatski Drvotržac
jedini stručni list u Jugoslaviji. Izlazi svakog 1., 10. i 20. u mesecu. Suradjuju naši prvi stručnjaci. Pretplata godišnje K 60.—. Adresa: Zagreb, Strossmayerova ulica br. 6.

Ženitna ponudba!
Vdovec s polmilijonskim premoženjem, star 40 let, poštenega značaja, s 3 otroci v starosti 6—12 let, se želi seznaniti v svrhu ženitve s polnoletno žensko staro 30—38 let, ki naj bi bila trgovsko naobrazena. Vdovec brez otrok niso izključene. Resne ponudbe z natančno navedbo življenjskih razmer na upravo tega lista pod »Bodoča sreča/6597«. 6597

gonilnih jermenov
došla.
Dobavlja: »Drava« lesna trgovska in industrijska delniška družba Maribor.

Objava.
Na občnem zboru Kranjske deželne vinarske zadruge v Ljubljani, r. z. z. o. z., dne 22. marca 1920. se je sklenila razdružba in likvidacija zadruge: Likvidatorjem so bili izvoljeni: dr. Marko Natlačen, odvetnik v Ljubljani, Josip Gogala, ravatelj Slovenske trgovske šole v Ljubljani in Matija Škerbec, stolni vikar v Ljubljani.
Upniki se pozivajo, da prijavijo svoje terjatve zoper zadruzo pri imenovanih likvidatorjih najkasneje v enem letu po tretji priobčitvi te objave v listih.
Ljubljana, dne 27. avgusta 1920. 6555

Sal alcali! (Jelenova sol)
Soda bikarbona!
Slaščičarji in medicarji zahtevajte cene! Drogerija Sanitas, Celje.

5000 do 6000 kron dam takoj gotovo, kadar mi preskribo v mestu stanovanje obstoječe iz 2 do 3 sob, kuhinje in pritlikinami. Ponudbe na upravo Slov. Naroda pod »Preskrba/6569«. 6569

Proda se
25 — 30 vagonov lepih zdravih debel, dalje bukov, hrastov, brestov, orehov, česnjeve hlode, dalje ca. 600 kov smrekovih do 6 m dolgih in 8 cm debelih smrekovih drogov Maribor, Mayor, Aleksandrova c. 75. 6614

Konjak
stari viniki je pri slabosti vsled starosti, pri težkočah v želodcu in pešanje moči pravo življenje za vzbujač sredstvo. Dva litra pošlje franco v najprej poslanih K 195,80, 1 liter za K 108. **Bened Herli**, veleposelnik, grad Golč pri Konjicah, Slovenija. 6592

Imadomo izvesti mnogo
stolarskih radnja
(misarskih del)
medju inim 60 jednostavnih stolova, 20 ormarov, 300 ladic itd. pa bi podilel gorje poslove. Ponudbe pod: »Stolarja 1180« na: Blokerov zavod za oglaševanje, Zagreb, Jurjeva ul. 31. 6615

- Muhe -
kratkočasne zgodbe, spisal Blaž Pohla Najzabavnejše berilo za samske in poročenel Cena s poštno K 10:50. Na roča se v
Narodni knjigarni
v Ljubljani.

Sušilne naprave
z dnevnim obratom do 20.000 kg, z vsemi pomožnimi stroji, se takoj dobavljajo. Posebne prikladne za sušenje in rezerviranje soli v sadja, krompirja, repe itd. Za velike narave poset inženirja brezplačno.
Paul Lohmann, Wien IV., Schoenbrunnerstr. 7. Spretniki zastopniki se sprejemajo. 6610

Fr. Neeling & Gg. Oberndorfer
Stadtamhof (Bavarsko)
prevzemata nakup strojev, motorjev, čolnov, orodja, vrvi, drobnarije, barve za suknjo, pisalnih potrebščin in množinskih predmetov iz Nemčije. Ugodna prilika za uvoženje na ladajah. Ponudbe na gorajšnji adresi. 6591

500 K v zlatu!
Meserijo v najem
dobro ideoč vzamem takoj na prometnem kraju. 500 K nagrade tistemu ki mi pove za tako mesarjijo. Naslov: **Ludovik Kastrove** Režna dolina. 6596

Inteligentna
gospodična
ki govori perfektno nemški, izurjena v šivanju se išče k trem otrokom v starosti 14, 12 in 8 let za 15. septembra na Hrastovo. Prednost imajo francoske zmožne. Pisemne ponudbe pod šifro »Dauernde Stelle/6613« na upr. Slov. Naroda. 6613

poslovodjo
in nekaj stroke večjih, dobro vplanih, spretnih **poslovodjov**. Obširnejše ponudbe z navedbo referenc, življenjskim popisom in fotografijo pod »Aussichtsreiche Lebensstellung 6449« na upravo tega lista. 6449

Prevzel sem zastopstvo prvostvornih tvornic:
nudi elektrotehnični material, betonsko železo, različne železni material in motorje. Zahtevajte ponudbe
Gjorgje Grujić
Beograd, Miletića ul. 15.

Pomočnik manufakturne stroje srednjih let se takoj sprejme pri tvrdki Franc Matheis-ovi Nasledniki v Brezicah. Ponudbe z navedbo plače 6554

Terdka Ivan Rebek, Celje sprejme
več klijentov, ki so voščaki v izdelovanju tehnic. 6439

LIPIK
Edina alkalilno jedna 64 C radiaktivna na terma na kontinentu
termalno in blatno kopališče v Slavoniji
leči sigurno
revmatizem, išias, kostolom, eksudate, želodčne in ledične ter dečje bolezni, diabetes, konstitualne bolezni in arteriosklorozo.
Kopališče otvoren v vse leto. Velik najmoderneje urejeni park. Zabave: koncerti, kino, kopališčna glasba, tenis itd. Prospekte pošilja in nasvete daje uprava kopališča Lipik.

Velika tvornica žarnic (1 wat in 1/2 wat svetilke) išče povodom nameravane ustanovitve svojih prodajnih organizacij v državi SHS spretno, v stroki brezpopojno izurjeno osebo kot

poslovodjo
in nekaj stroke večjih, dobro vplanih, spretnih **poslovodjov**. Obširnejše ponudbe z navedbo referenc, življenjskim popisom in fotografijo pod »Aussichtsreiche Lebensstellung 6449« na upravo tega lista. 6449

Venecijanski jarem, samo železni deli brez lesenih se prodaja. Na ogled je pri M. Vrečko, Polzela, ki da potrebna posnila. 6547

Srednje kmečko posestvo z vinogradom in lesom
blizu severne meje v Jugoslaviji okraj Maribor se prodaja. Proda se tudi živilna, poljsko orodje, stroji in vinski sodi. Naslov v upravi lista. 6548

Išče se stanovanje s hrano za dva di. hišna dela proti dobri plači v večji trgovski hiši, Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 6519

Sprejme se takoj služkinja za vsa hišna dela proti dobri plači v večji trgovski hiši, Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 6519

Uradnika ki ima že nekoliko prakse kakega denarnega zavoda bode sprejel občinska hranilnica na Vrhniki z mesecem novembrom ali pozneje. Plača po dogovoru. Vlagajo naj se pismene prošnje. 6527

Pozor trgovci in peki!
Sveže dunajske drože najbolje in najcenejše dobavlja **Joh. Roy, Maribor** prodaja dunajskih drože. 6413

Kupujem
po najvišjih cenah hlode, rezan in tesan jelov kakor trd les ter vsakovrstna drva za kurivo. — **VIKTOR GLASER**, lesna trgovina, Ruše pri Mariboru. 9919

200 kg Rapid-Celik I. vrste nudi tvrd. ka **F. Žiličar**. 6488

Priporočila se špicijski prvostvorni ateleje za črkoslikarstvo na steklo, kovine, les, zid itd. **Filip Pristov**, Ljubljana »Hotel Malič« v posloju Jadranske banke. 6369

Surovo olje za Dieslove motorje, tovorniške na mast, kolomaz, cilindrsko in strojno olje dobavlja po najnižjih dnevni cenah Mineralna rafinerija Dravograd; zastopstvo za Kranjsko: »Komet« Ljubljana. 6046

: CEMENT :
dobavlja
»AVA« Laško.

Ia apno
v kosih in drobno dobavlja na vagone
Ava, tovar. Laško.
Trstje za strope izdeluje in prodaja na debelo in drobno m² po K 4:80 pri večjih naročilih znatno popust **Steiner Anton**, Ljubljana, **Jeranova ulica 13, Trstje.** 4256

Na se prodaja na Glincah obstoječa iz 6 stanovanj. Poizve se pri M. Oblaku (čevljar) 93. 6565

Za inseratni del odgovoren Valentin Kopitar.